

OXFORD RESEARCH

Standards betydning for virksomhedernes grønne omstilling

Oxford Research for Dansk Standard,
Maj 2020

Analysens formål

Analysens formål er at undersøge, hvordan og i hvilken grad danske virksomheder oplever, at standarder fremmer eller øger den grønne omstilling.

Standarder kan fx fremme den grønne omstilling via:

- Implementeringen af bæredygtige/klimavenlige løsninger
- Reduktionen af miljøbelastende stoffer og materialer, drivhusgasser, m.v.

Metode

Analysen bygger på:

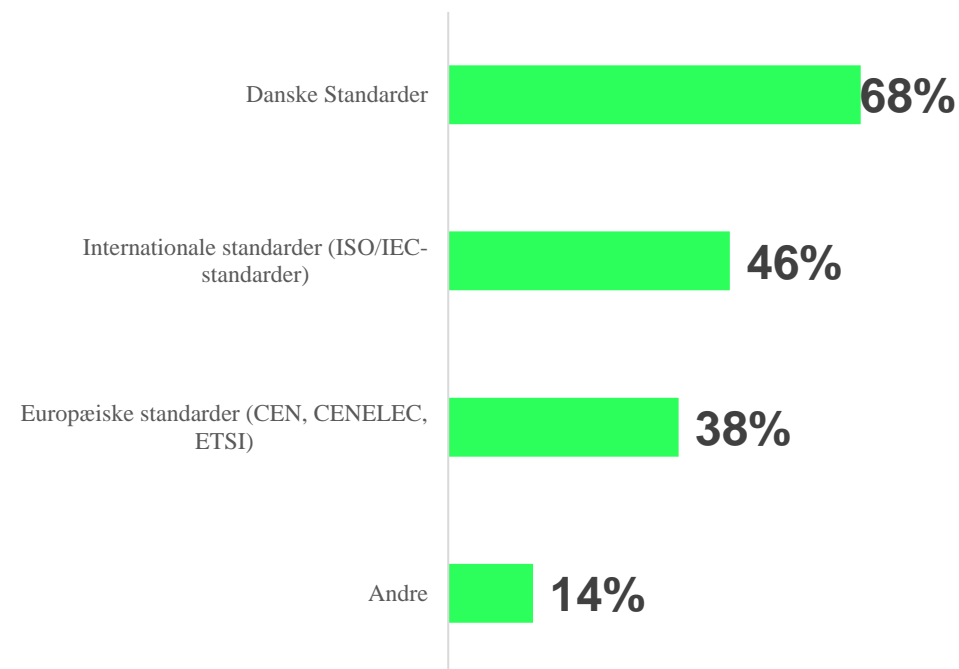
- 580 surveysvar fra danske virksomheder, der anvender standarder fordelt på branche og region
- Seks interview med virksomheder, der anvender standarder
- Fire interview med eksperter og interessenter

Hvordan defineres standarder i undersøgelsen?

- En 'standard' defineres som et dokument/beskrivelse til fælles og gentagen anvendelse, der angiver regler, retningslinjer eller karakteristiske træk ved produkter, processer eller ved resultaterne af disse.
- Dokumentet/beskrivelsen er fastlagt ved konsensus og vedtaget af en anerkendt standardiseringsorganisation. Det kan fx være Dansk Standard, ISO, IEC, CENELEC, CEN eller ETSI.

Hvilke standarder anvender virksomhederne i undersøgelsen? (Mulighed for flere svar)

n= 580 danske virksomheder, som anvender standarder

Hvad viser analysen?

Standarder fremmer den grønne omstilling i danske virksomheder:

- 66 pct. af virksomhederne mener, at standarder har en afgørende, stor eller nogen betydning for den grønne omstilling i deres branche
- 53 pct. af virksomhederne har brugt standarder til at fremme grøn omstilling.
- 41 pct. af virksomhederne har reduceret egen miljø-/klimabelastning ved hjælp af standarder.
- 45 pct. af virksomhederne har udbredt grønnere løsninger ved hjælp af standarder.

Standarder kan spille en endnu større rolle i fremtiden:

- Hvis standarder fortsat skal spille en stor rolle i at fremme grøn omstilling, kræver det, at standardiseringen følger med den rivende udvikling på det grønne område.
- Der er et potentiale for, at standarder kan spille en større rolle i den grønne omstilling, hvis private kunder, virksomheder og den offentlige sektor i højere grad bruger standarder til at stille krav om grønne løsninger til deres leverandører.

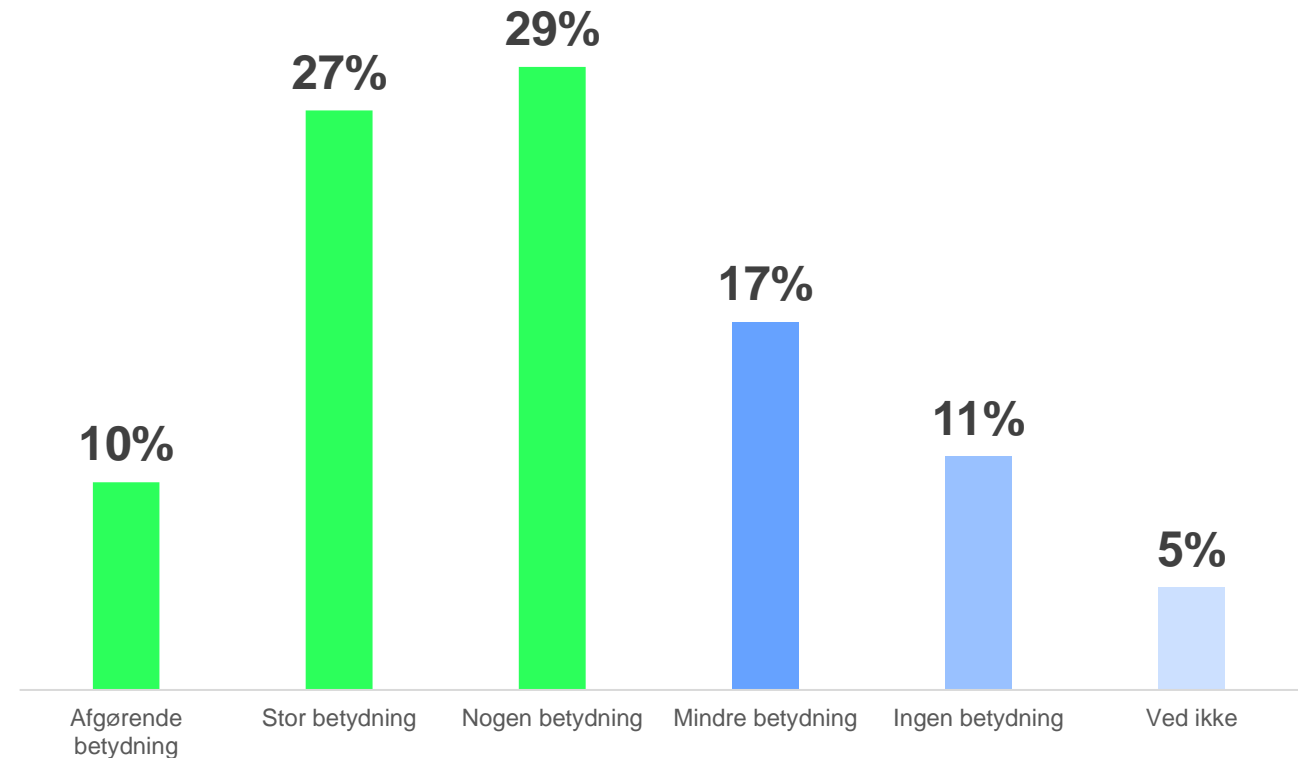
66 pct. af virksomhederne mener, at standarder har en afgørende, stor eller nogen betydning for den grønne omstilling i deres branche

Yderligere 17 pct. angiver, at standarder har en lille betydning. Standarder er frivillige, og derfor er det en høj andel, der tilskriver standarder betydning for den grønne omstilling i deres branche.

Virksomhederne anser standarder som betydningsfulde for den grønne omstilling af to årsager:

- Standarder kan være med til at flytte et marked, fx mod grøn omstilling.
- Standarder kan fungere som en 'enabler' for ny teknologi, og som et fælles sprog, der bl.a. kan hjælpe med at reducere omkostninger ved ny teknologi.

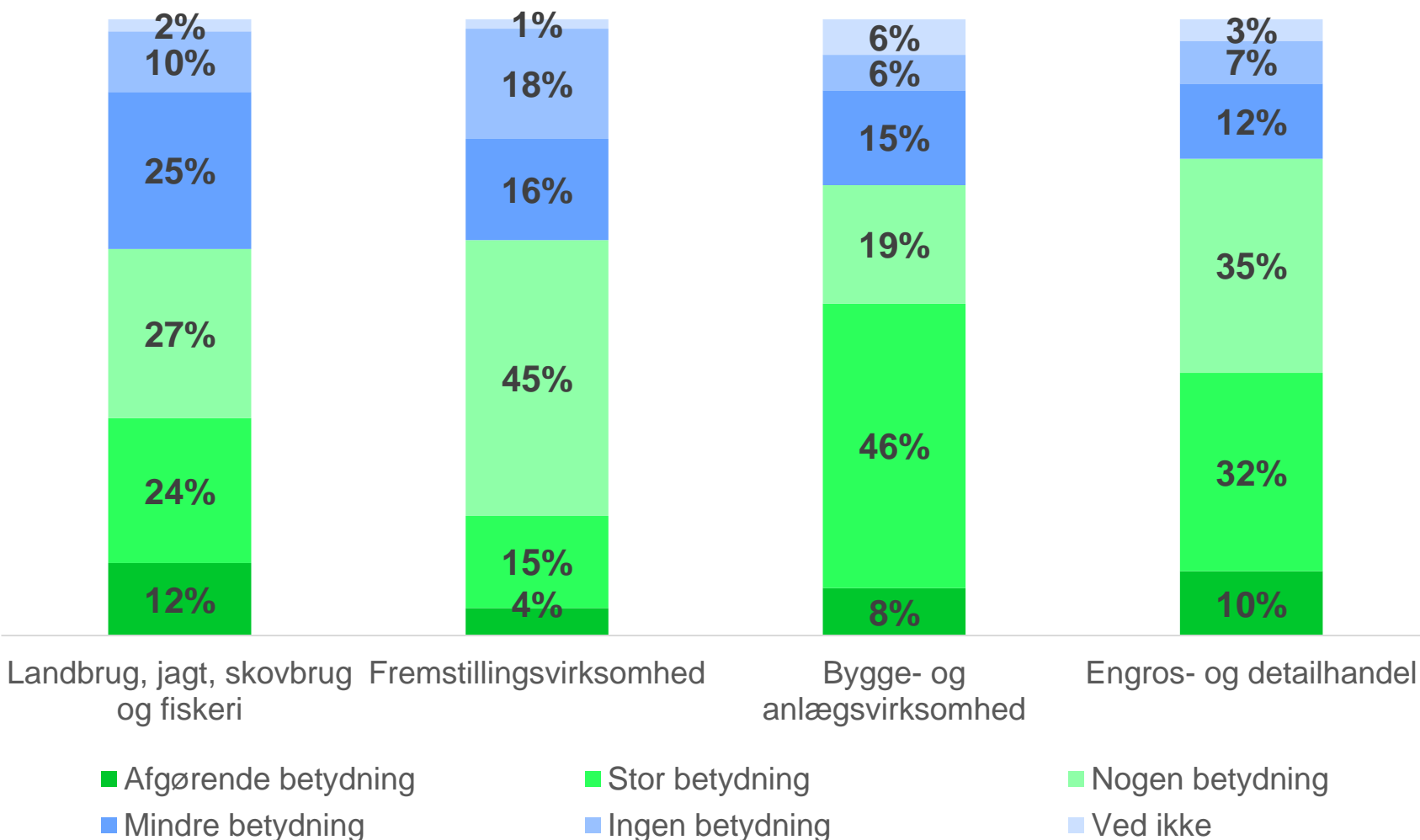
Virksomhedernes vurdering af standarders betydning for den grønne omstilling i deres branche

n= 580 danske virksomheder, som anvender standarder

Virksomhedernes vurdering af standarders betydning for den grønne omstilling i deres branche

Brancheforskelle

- Bygge- og anlægsbranchen samt engros- og detailhandel er mere positive end gennemsnittet i deres vurdering af standarders positive betydning for grøn omstilling.
- Fremstillingsvirksomhederne, og til dels også virksomheder inden for landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri, er mere tilbageholdende med at tilskrive standarder en betydning ift. at fremme den grønne omstilling end gennemsnittet.
- Selv i de mindre optimistiske brancher er det **over halvdelen, der vurderer, at standarder kan have afgørende, stor eller nogen betydning** for den grønne omstilling af branchen.

I mere end halvdelen af virksomhederne, fremmer brugen af standarder grøn omstilling

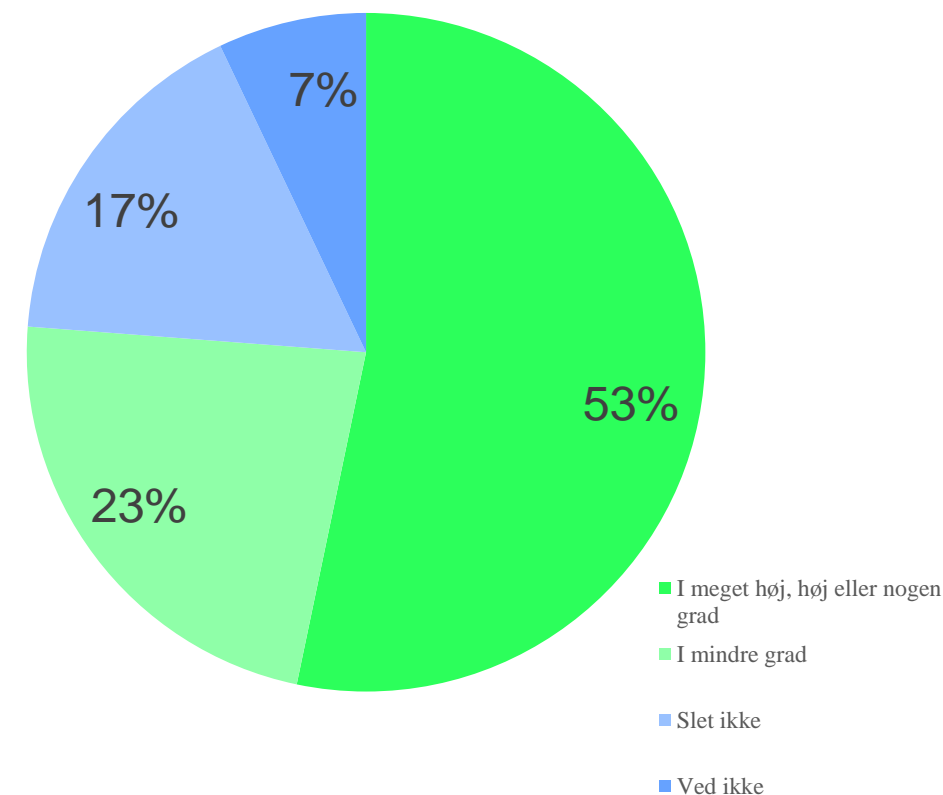
53 pct. af de 580 adspurgte virksomheder vurderer, at standarder i meget høj, høj eller nogen grad bidrager til den grønne omstilling af virksomheden. Yderligere 23 pct. vurderer, at det i mindre grad er tilfældet.

- Ved at reducere egen klima- og/eller miljøbelastning, fx ved at reducere klima- og miljøbelastning fra virksomhedens egne processer,
- Ved at udbrede grønne løsninger (teknologier, produkter eller services) som er med til at reducere klima- og/eller miljøbelastningen hos virksomhedens kunder eller slutbrugere.

Fordeling er ca. den samme blandt de 176 virksomheder i undersøgelsen, der *kun* bruger Danske Standarder.

Både virksomheder og brancheorganisationer minder dog om, at **udviklingen ikke sker af sig selv**. Det der rykker er, når kunderne stiller krav til, at virksomhederne lever op til standarder for miljø- og klimapåvirkning.

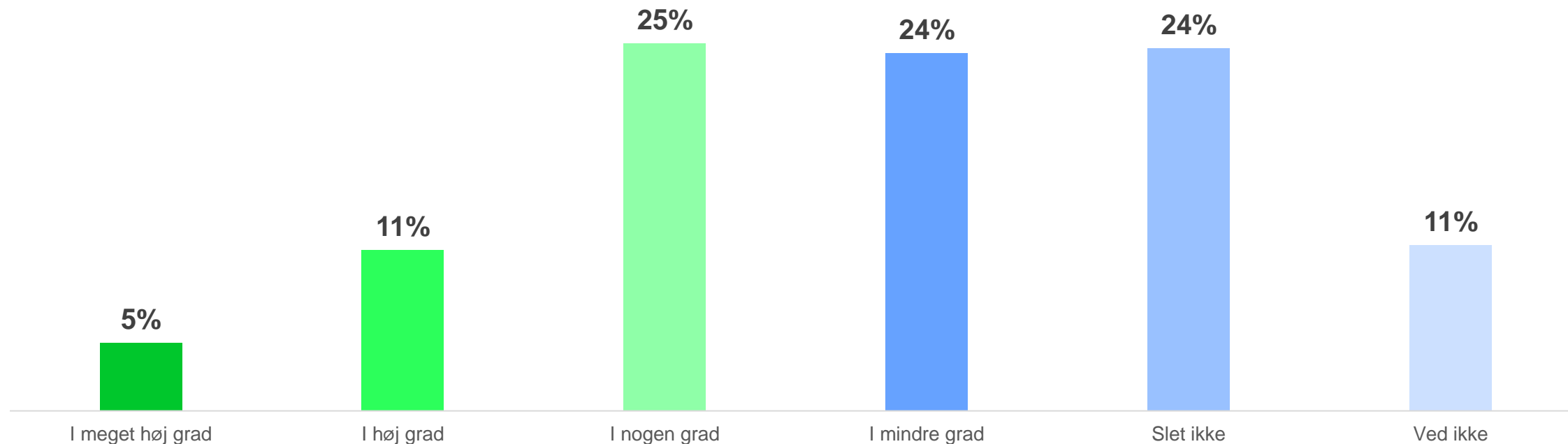
Har brugen af standarder bidraget til, at virksomheder har reduceret eget klima/miljø aftryk eller hjulpet virksomheden til at udbrede egne grønne løsninger?

41 pct. af virksomhederne har reduceret egen miljø-/klimabelastning ved hjælp af standarder

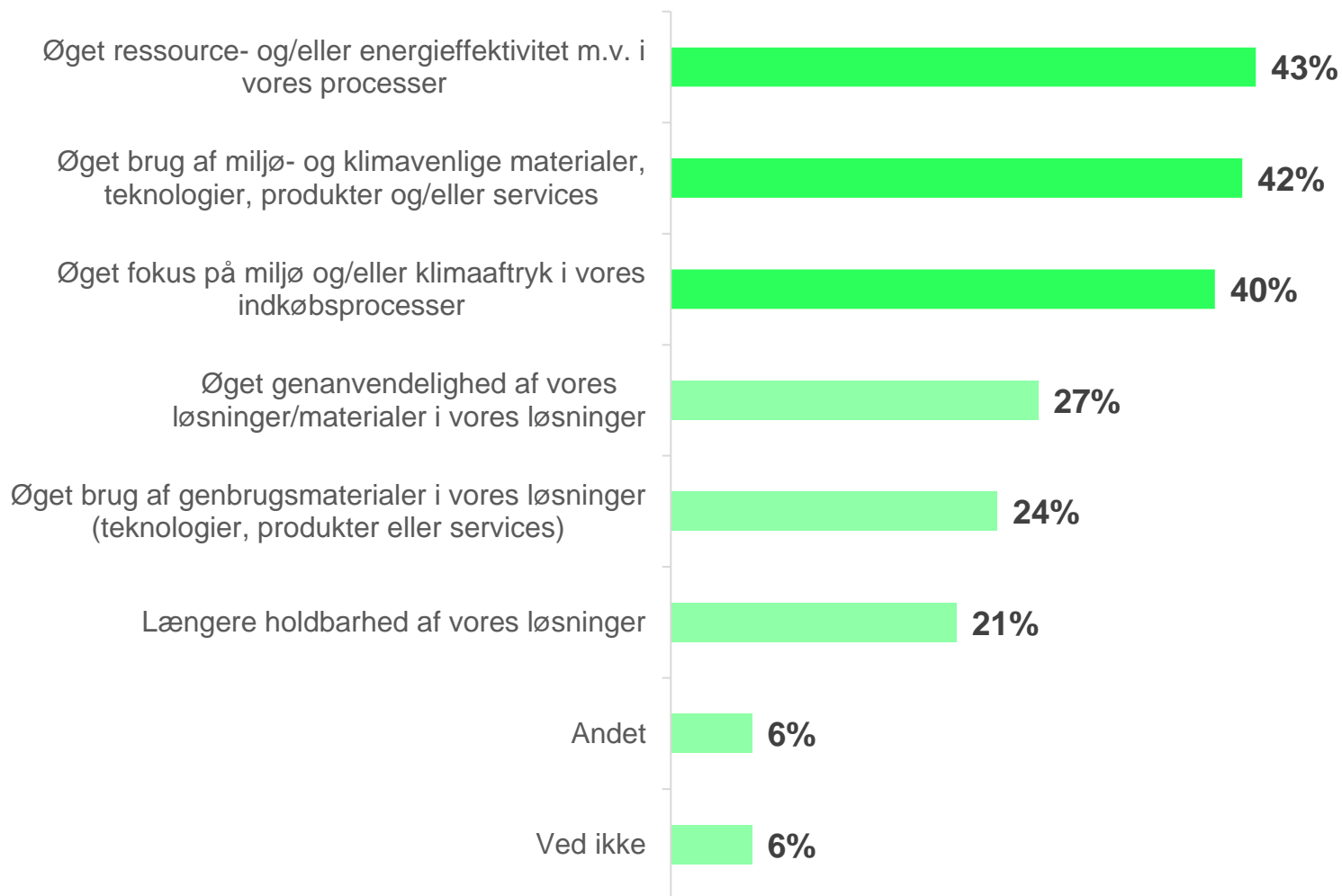
Kun omtrent ¼, vurderer, at standarder *slet ikke* spiller en rolle reduktionen af virksomhedens klima- og/eller miljøbelastning. Det peger på, at de virksomheder der bruger standarder, i høj grad også finder dem brugbare, når de skal reducere virksomhedens klima- og/eller miljøbelastning.

I hvilken grad har brugen af standarder hjulpet virksomhederne med at reducere egen klima- og/eller miljøbelastning?

På hvilke områder har standarder hjulpet virksomhederne med reduktion af egen klima-/miljøbelastning

(mulighed for flere svar)

Standarder fremmer reduktion på en række områder

Standarder hjælper virksomhederne med at reducere egen klima- og miljøbelastning på især tre områder:

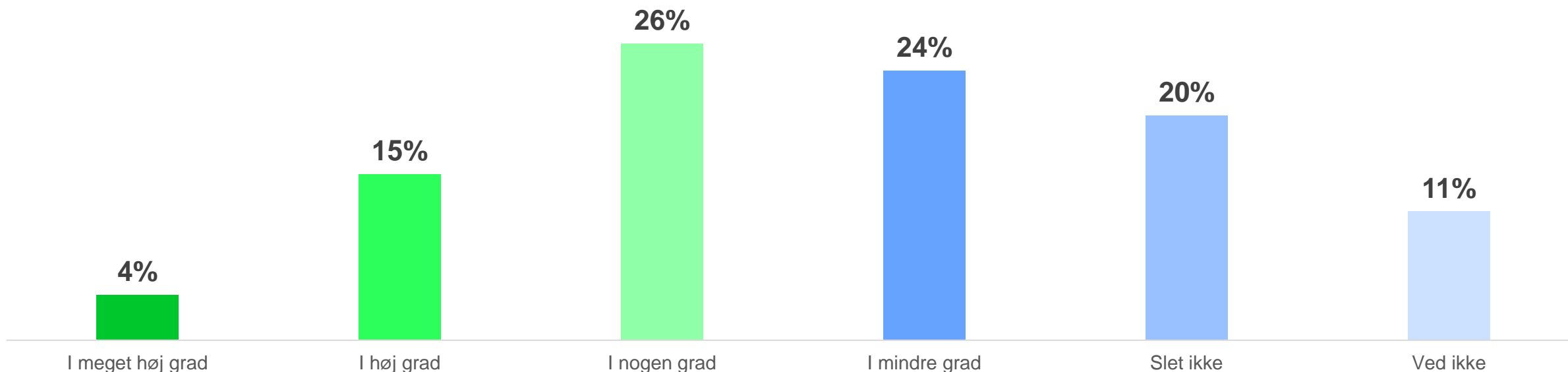
- Øget ressource- og/eller energieffektivitet i deres processer
- Øget brug af miljø- og klimavenlige materialer teknologier, produkter og/eller services
- Øget fokus på miljø og/eller klimaaftryk i deres indkøbsprocesser.

Nogle virksomheder **bruger standarder enten direkte som en indikator** for, hvor de kan forbedre sig og gøre mere ift. den grønne omstilling. Mens andre virksomheder **sætter deres egne måltal, og her kigger til hvilken ambition standarderne har.**

Standarder hjælper 45 pct. af virksomhederne med at udbrede grønne løsninger

Her er ikke nødvendigvis tale om standarder, der sikrer en grøn produktion. Det kan også være standarder, der sikrer at den nye, 'grønnere' løsning stadig lever op til krav om fx holdbarhed, materialer og proces. Når virksomhederne kan vise, at deres grønne løsning lever op til standarderne på området, bliver det altså lettere at afsætte til kunderne.

I hvilken grad har brugen af standarder bidraget til, at virksomhederne har kunnet udbrede løsninger, som er med til at reducere klima- og/eller miljøbelastningen hos kunder eller slutbrugere?

Standarder giver tillid, letter kommunikation og styrker kvalitet

Standarder letter udbredelsen løsninger, der reducerer klima- og miljøbelastningen hos kunder eller slutbrugere – især fordi de:

- Øger tilliden til virksomhedens løsninger
- Gør det lettere at kommunikere omkring virksomhedens løsninger
- Bidrager til kvaliteten af virksomhedens løsninger

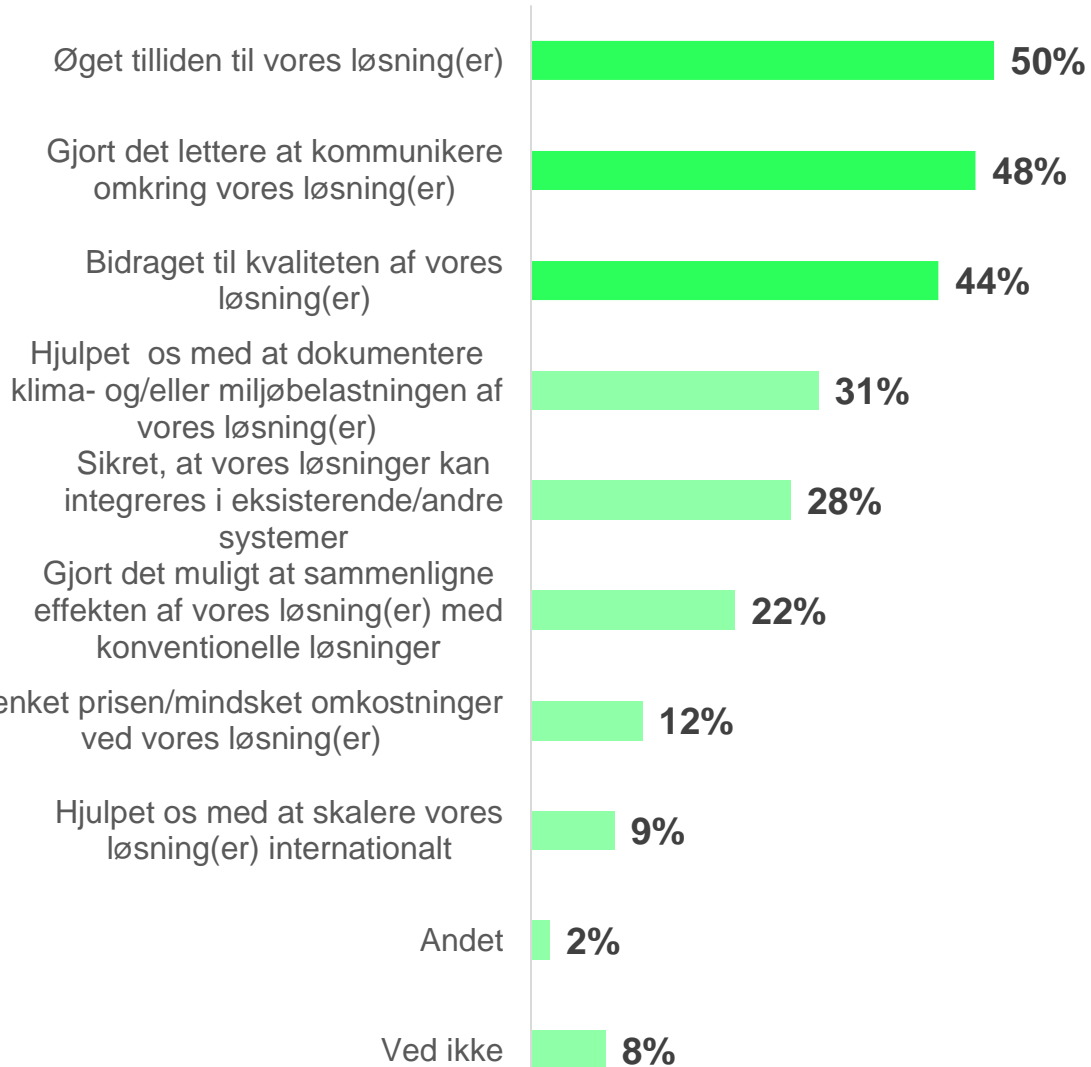
Det handler ifølge virksomhederne om, at man **med standarder kan kommunikere, at selvom man prøver noget nyt, så lever virksomhedens løsning stadig op til standarder** for fx kvalitet, format og holdbarhed.

Det er derfor også vigtigt, at der **opretholdes en tillid til, at standarder overholdes**. Flere virksomheder giver udtryk for, at hvis først tilliden til en standard eller en mærkningsordning er svækket, så kan de ikke bruge den. Flere oplever allerede nu problemer med manglende kontrol og deraf manglende tillid.

Flere virksomheder **efterspørger direkte en standard/certificering for miljø-/klimavenlighed**, så forbrugere kan se, om virksomhederne faktisk lever op til kravene.

På hvilke områder har brugen af standarder bidraget til, at virksomhederne har kunnet udbrede løsninger, som er med til at reducere klima- og/eller miljøbelastningen hos kunder eller slutbrugere?

(mulighed for flere svar)

n = 261 der har svaret i meget høj, høj eller nogen grad til at standarder har bidraget til, at virksomhederne har kunnet udbrede løsninger, som er med til at reducere klima- og/eller miljøbelastningen hos kunder eller slutbrugere

Manglende standarder kan hæmme introduktionen af ny, grøn teknologi

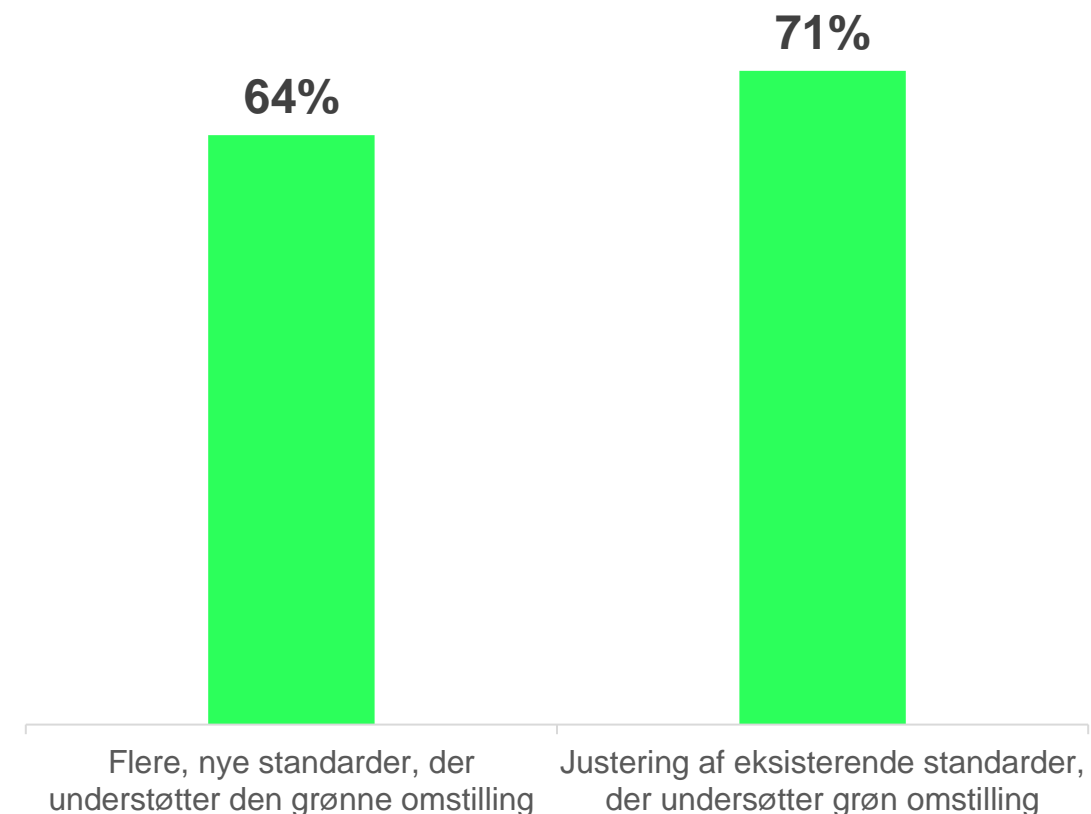
Standarder har et stort potentiale ift. at udbrede nye, grønne teknologier – men **det kræver, at de nye teknologier bliver arbejdet ind i en anerkendt standard.**

Flere af de interviewede virksomheder, eksperter og interessenter oplever, at standardiseringsarbejdet har svært ved at følge med udviklingen. **Der mangler standarder, som de kan læne sig op ad**, når de vil implementere nye grønne løsninger. Fx en standard for udregning af carbon footprint, eller hvilke krav man bør stille til biobaseret plastik.

- Hhv. 64 og 71 pct. af virksomhederne i undersøgelsen **efterspørger flere standarder eller justering af eksisterende standarder**, så standarderne i højere grad understøtter den grønne omstilling.

Det peger på **vigtigheden af, at standardiseringsorganisationerne følger med, og laver standarder, der stiller relevante mål og krav på klima og miljøområdet.** Der kommer nye materialer og teknologier med så høj fart, at virksomhederne efterspørger konkrete standarder, de kan læne sig op af.

Hvad skal der til, hvis din branchen skal lykkes med grøn omstilling?

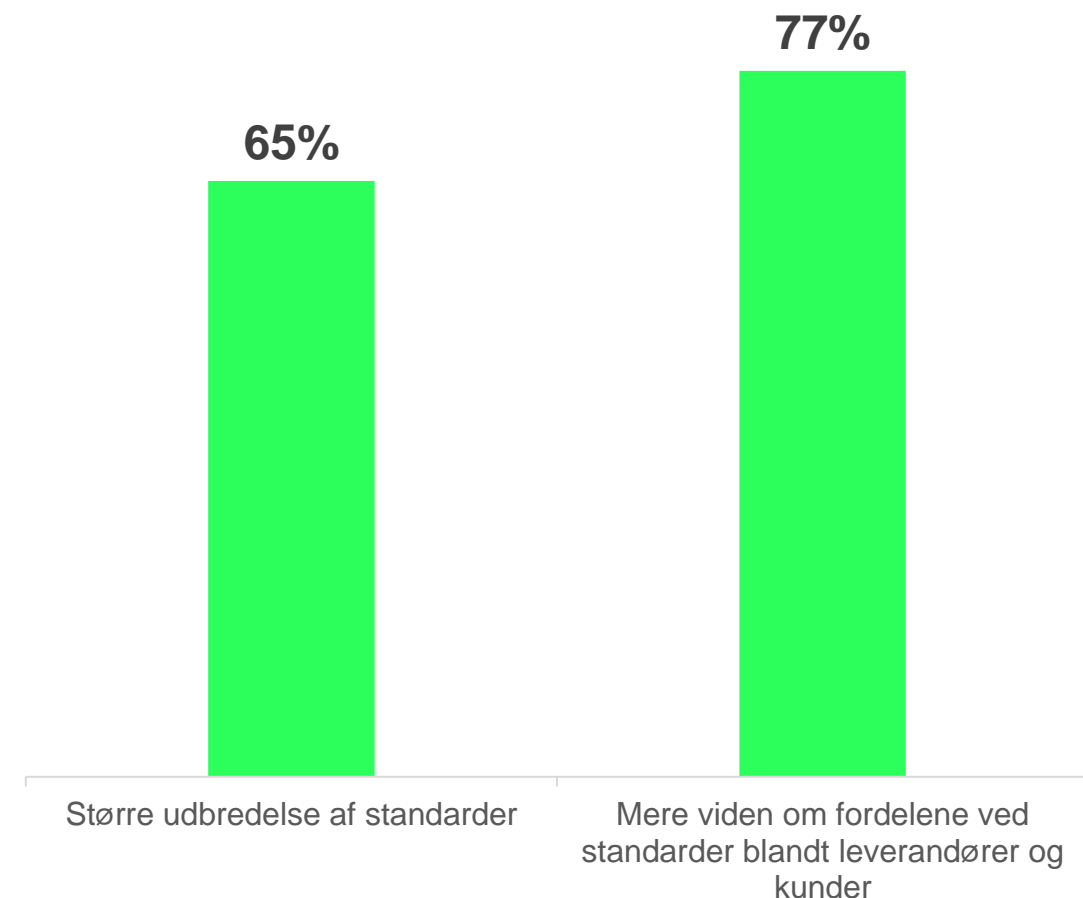
n = 580 danske virksomheder, som anvender standarder.
Andelen der er "meget enig" eller "enig" i udsagnet

Standarder gør det ikke alene

Nogle virksomheder er **skeptiske overfor standarders betydning for den grønne omstilling**. De lægger vægt på, at standarder er frivillige, og at det ofte kan være dyrt for virksomhederne at sætte ambitiøse, grønne mål om at leve op til standarder for klima- og miljøpåvirkning. Derfor vil det, som 65 pct. af virksomhederne angiver i surveyen, også have en stor betydning for den grønne omstilling, hvis standarder får større udbredelse.

Hvis standarderne skal indfri deres potentiale for at fremme grøn omstilling, er det desuden **alfa og omega, at virksomhedernes leverandører og kunder stiller krav og styrker efterspørgslen på efterlevelsen af standarder**, der kan bidrage til at reducere klima- og miljøpåvirkning. Således angiver 77 pct. i surveyen, at det vil kunne få stor betydning for den grønne omstilling, hvis der var mere viden om fordelene ved standarder blandt leverandører og kunder. Flere peger på, at den offentlige sektor har et særligt ansvar for at gå forrest og stille krav til sine indkøb, for at flytte brancherne.

Hvad skal der til, hvis din branchen skal lykkes med grøn omstilling?

n = 580 danske virksomheder, som anvender standarder
Andelen der er "meget enig" eller "enig" i udsagnet

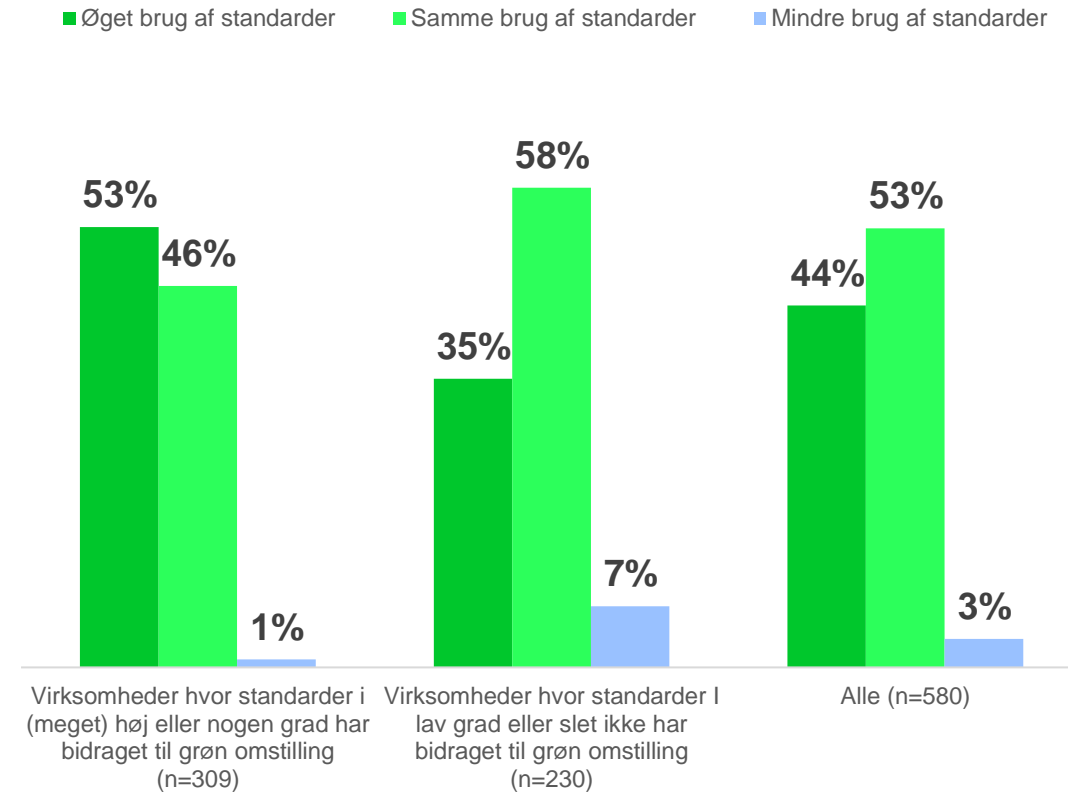
Standarder er et relevant værktøj for virksomheder, der vil i en grønnere retning

Hvis det lykkes at **udvikle relevante standarder, der kan øge virksomhedernes grønne omstilling, vil efterspørgslen efter standarder også stige**. Data peger på, at virksomheder for hvem standarder har bidraget til den grønne omstilling, i højere grad forventer at bruge flere standarder i fremtiden:

- 53 pct., af virksomheder hvor standarder har bidraget til grøn omstilling, vurderer, at de vil øge deres brug af standarder i fremtiden, sammenlignet med 35 pct. af virksomheder, som vurderer at standarder i lav grad eller slet ikke har bidraget til den grønne omstilling.

Virksomhederne efterspørger en standardiseret fremgangsmåde, så de kan give deres kunder tryghed for, at virksomheden udregner deres aftryk på den rigtige måde. Der er fx mange forskellige måder at udregne CO₂ aftryk af en produktion på.

Virksomhedernes vurdering af deres fremtidige brug af standarder ift. i dag

” Hele vores produktportefølje er grønne produkter. Alt, hvad vi producerer på, lægger sig op ad standarder. Jo mere vi kan få over på standarder, jo nemmere er det for os at afsætte til kunder.”

”Hele den tekniske del er reguleret af en række EU direktiver og EU standarder; hvordan en kedel skal designes og produceres. Vi ved, at det virker. Inden for brændselsområdet ligger der nogle standarder, vi kan bruge. Jo bedre standarderne er, jo bedre i stand er vi til at måle på det.”

CASE: Hos Focus Bio Energy er der salg i standarder

Focus Bio Energy er en rådgivende ingeniørvirksomhed, som rådgiver virksomheder om konvertering fra fossil til vedvarende energi. Derudover tilbyder Focus Bio Energy også egne biomasseanlæg til produktion af bæredygtig energi.

Hvordan bruger virksomheden standarder:

Focus Bio Energy bruger standarder til at udbrede deres grønne løsninger og til at stille krav til leverandører af den flis, der bruges som brændsel. Når virksomhedens egne kedler bygger på standarder for design og produktion, kan kunderne have tillid til det produkt de køber. Det gør det nemmere at afsætte produkterne.

Derudover gør internationale standarder, at Focus Bio Energy bedre kan handle og samarbejde med virksomheder på tværs af grænser. På levetidssiden har en nylig indført EU standard for biobrændsel, herunder flis, gjort det muligt for virksomheden at købe flis fra Tyskland og dermed nedsætte omkostningerne til brændsel. Når standarderne er ens i Europa, øger det altså det marked, som Focus Bio Energy kan indkøbe deres materialer på.

Hvilke ønsker har virksomheden til standarder i fremtiden

Focus Bio Energy oplever, at biobrændsel er omfattet af en masse certificeringsordninger, hvor det er forskelligt defineret, hvad de enkelte dækker over. Derfor ser virksomheden gerne, at der bliver udviklet ensartede standarder for det. Det vil styrke virksomhedens kommunikation af, at de leverer et bæredygtigt produkt, der lever op til konsensusbaserede krav om bæredygtighed.

”Vi vil gerne stille krav til os selv og vores partnere. Her er standarderne en hjælp (...) De er verificerede af en tredjepart, og det handler ikke om egne synsninger.”

”Standarder kan være udgangspunktet for en samtale med en partner om, hvordan vi kan opnå en mere bæredygtig løsning. ‘Hvad skal vi år 1’, ‘Hvad skal der ske år 2, år 3 osv.’. Så standarder kan også være et redskab, så vi har et klart fælles fremtidigt mål.”

CASE: Roskilde Festival bruger standarder til at stille grønne krav til leverandører

Roskilde Festival arrangerer en af Europas største festivaler. Når Roskilde Festival løber af stabelen hver sommer, er det med mere end 130.000 gæster, der kan købe mad, deltage i events og lytte til musik. Roskilde Festival har længe bestræbt sig på bl.a. at servere økologisk mad og reducere affaldsmængderne for at gøre op med den negative klima-/miljøpåvirkningen fra festivalen.

Hvordan bruger organisationen standarder:

Roskilde Festival bruger standarder og mærkninger som et helt konkret redskab i festivalens grønne omstilling. På baggrund af standarder og certificeringer stiller de krav til sig selv og partnere om, at om X antal år skal de leve op til en standard indenfor forskellige produktgrupper, fx tekstiler og trævarer.

Roskilde Festival vælger ambitiøse standarder og mærkninger, som de sætter som mål i fremtiden i stedet for som krav fra år 1. Oplevelsen er, at standarder, der er nemme at leve op til, kan blive en sovepude. I stedet ønsker festivalen at skubbe branchen i en grønnere retning ved at sætte baren højt fra start.

Festivalen er dog også kritisk i både sit og partneres brug af standarder og har særligt tre fokuspunkter, når de udvælger, hvilke standarder og certificeringer, der målsættes efter: Hvem er ansvarlig for standarden, hvilke (hoved)kriterier gælder for standarden, og hvem kontrollerer standarden.

Roskilde Festival bruger bl.a. Svanemærket og EU-Blomsten.

”Vi har offentliggjort en ambition, der hedder ‘Circular for Zero’ – der vil standarder spille en rolle!”

”Man kunne forestille sig, at standarder kan gøre gavn på et nyt innovativt område. De der nye begreber, fx hvordan man udregner carbon footprint, det er godt at få det standardiseret, så forbrugerne kan se, om virksomhederne lever op til de claims, de kommer med.” Citat Jørgen Dreier, Novo Nordisk

CASE: For Novo Nordisk er standarder en afgørende ‘driver’ for grøn omstilling

Novo Nordisk er en global medicinalvirksomhed. Virksomheden beskæftiger mere end 40.000 medarbejdere på verdensplan og har hovedsæde i Danmark. Novo Nordisk har en ambition om at fjerne virksomhedens klima- og miljøpåvirkning.

Hvordan bruger virksomheden standarder:

Novo Nordisk bruger standarder i alt, hvad de laver. Når der udvikles nye produkter, identificeres de relevante standarder for processen, og standarder bestemmer også, hvordan produktet ender med at se ud. Virksomhedens produkter skal leve op til globale standarder for at få adgang til de globale markeder.

I arbejdet med at gøre virksomheden cirkulær anvendes også standarder. Novo Nordisk tager fx udgangspunkt i en standard for livscyklusanalyse, når de skal identificere hvor i deres produktionskæde, de belaster klima og miljø.

Hvilke ønsker har virksomheden til standarder i fremtiden:

Novo Nordisk kigger ind i muligheden for at udskifte plastikkomponenter med bio baseret materiale. Her efterspørger de en standard for, hvad der er brugbart, og hvad der ikke er. Med mange nye, grønne teknologier, mangler der konsensus om, hvad der lever op til miljø-/klimakrav, og hvad der ikke gør – og her efterspørger virksomheden, at der kommer en konsensusbaseret standard, man kan læne sig op ad.

Virksomhedssurvey

Surveyet er udsendt til en repræsentativ stikprøve af ca. 30.000 danske virksomheder. Heraf har 6 pct. gennemført surveyet. Analysegrundlaget for undersøgelsen er de 580 virksomheder, der har angivet, at de anvender Danske Standarder, Europæiske standarder (CEN, CENELEC, ETSI), Internationale standarder (ISO/IEC-Standarder) eller andre standarder (typisk branche- eller virksomhedsstandarder).

Besvarelsene fordeler sig bredt på branche og region, men er grundet skævheder ikke statistisk repræsentativ. Der er bl.a. en overrepræsentation af fremstillingsvirksomheder og virksomheder med ukendt branche.

Populationen af danske virksomheder er trukket fra virksomhedsdatabasen Experian i februar 2020. Følgende brancher er ikke medtaget i undersøgelsen: Offentlig forvaltning og forsvar; socialsikring, undervisning, Sundhedsvæsen og sociale foranstaltninger, andre serviceydelser, private husholdninger med ansat medhjælp, ekstraterritoriale organisationer og organer.

	pct. stikprøve	pct. survey
Branche		
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	8%	9%
Råstofudvinding	0,1%	0,0%
Fremstillingsvirksomhed	8%	12%
El-, gas-, fjernvarmeforsyning	0,4%	1%
Vandforsyning; kloakvæsen, affaldshåndtering mv	0,4%	1%
Bygge- og anlægsvirksomhed	10%	9%
Engroshandel og detailhandel	20%	20%
Transport og godshåndtering	4%	4%
Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed	3%	2%
Information og kommunikation	7%	7%
Pengeinstitut- og finansvirksomhed mv	8%	5%
Fast ejendom	7%	4%
Libérale, videnskabelige og tekniske tjenesteydelser	15%	14%
Administrative tjenesteydelser og hjælpetjenester	7%	5%
Kultur, forlystelser og sport	2%	0,3%
Ukendt	0,0%	7%
Region		
Hovedstaden	32%	31%
Midtjylland	22%	19%
Nordjylland	10%	9%
Sjælland	14%	13%
Syddanmark	20%	20%
Ukendt	2%	8%

Interviewgrundlag

Der er foretaget 11 kvalitative interviews

7 virksomheder:

FocusBioEnergy
Lego
Novo Nordisk
Roskilde Festival
Vangvedvængets VVS
Vestas
SKI

4 interessenter / eksperter

Dansk Standarder
Energy Innovation Cluster
Rådet for Grøn Omstilling
Christian Frankel, Associate professor og phd, CBS

Udvælgelse af virksomheder:

Virksomhederne har i surveyet angivet, at Oxford Research måtte kontakte dem med henblik på et opfølgende interview til uddybning af deres var.

Virksomhederne er udvalgt efter deres surveysvar. Formålet med interviewene har været, at belyse *hvordan* standarder kan fremme grøn omstilling. Det er således virksomheder, der har angivet, at de bruger danske standarder, samt at de mener, at standarder kan fremme den grønne omstilling af deres branche, eller allerede har hjulpet virksomhedens grønne omstilling.

Eksperterne er udvalgt efter deres kendskab til standardisering, specifikke brancher og/eller mekanismer i den grønne omstilling.

OXFORD
RESEARCH